

Ruben Willaert
restauratie & archeologie

Dijkstraat 17

Lokeren, Oost-Vlaanderen

2026B310

ARCHEOLOGIENOTA

VERSLAG VAN RESULTATEN

BUREAUONDERZOEK

RUBEN WILLAERT NV

8200 SINT-MICHIELS-BRUGGE

TEN BRIELE 14 | BUS 15

AUTEUR:

Rune Van Caenegem

© Ruben Willaert NV, Sint-Michiels-Brugge, 2026

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert NV. Ruben Willaert NV aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

INHOUDSTAFEL	1
INLEIDING	2
1. BUREAUONDERZOEK [BO]	3
1.1 BESCHRIJVEND GEDEELTE	3
1.1.1 Administratieve gegevens	3
1.1.2 De onderzoeksopdracht	5
1.1.3 Het projectgebied	6
1.2 ASSESSMENT	10
1.2.1 Landschappelijk kader	10
1.2.2 Historisch kader	15
1.2.3 Archeologisch kader	23
1.3 SYNTHESE FASE BUREAUONDERZOEK	29
BIBLIOGRAFIE	i
BIJLAGE	ii

INLEIDING

De initiatiefnemer plant de realisatie van een nieuw industriegebouw in Lokeren, provincie Oost-Vlaanderen. De totale oppervlakte van het projectgebied bedraagt ca. 15 465 m².

Het projectgebied situeert zich volgens het gewestplan in een zone bestemd voor industriegebied. Het plangebied situeert zich gedeeltelijk binnen een gebied waar geen archeologie verwacht wordt (GGA). Het plangebied situeert zich noch binnen een vastgestelde archeologische zone, noch binnen een archeologische site. Deze archeologienota wordt opgemaakt omdat de gecombineerde oppervlakte van het projectgebied meer dan 5000 m² en van de geplande bodemingrepen meer dan 1000 m² bedraagt.

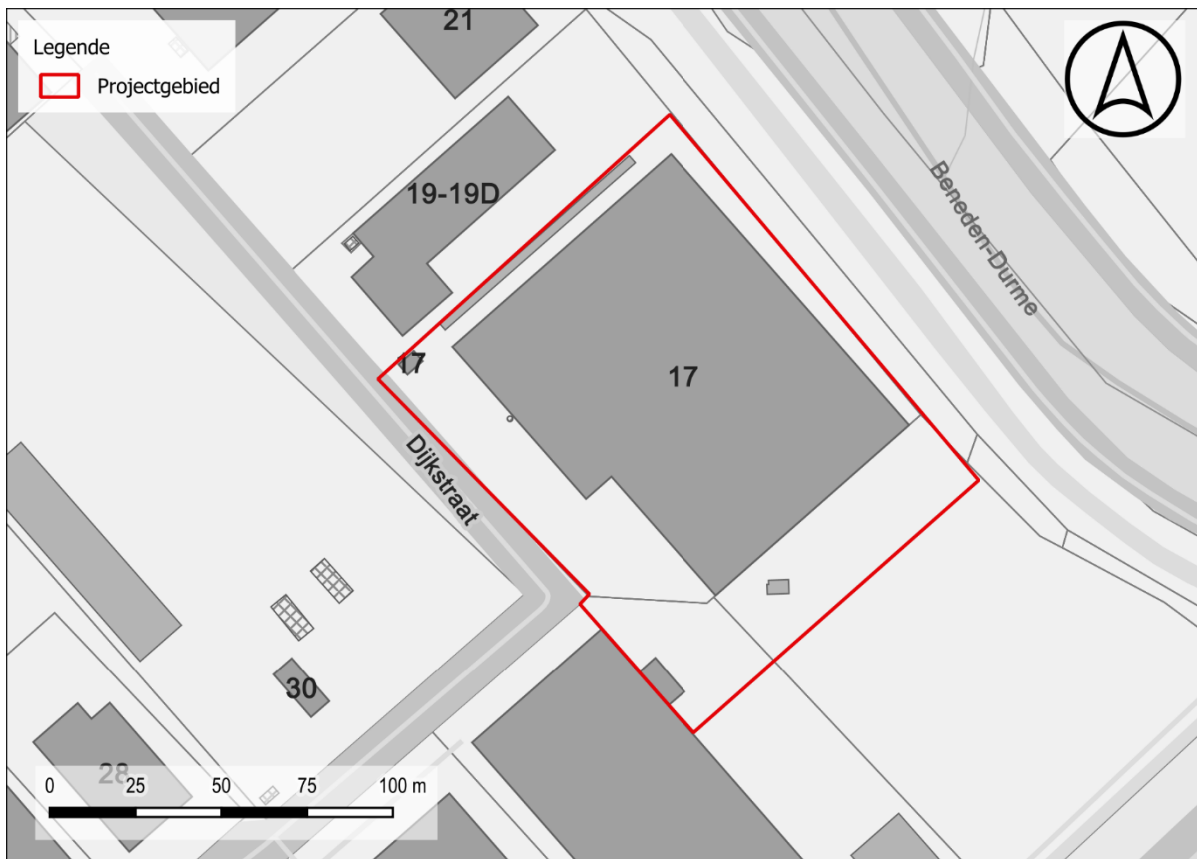
RUBEN WILLAERT NV is aangesteld om deze archeologienota in de eerste plaats door middel van een bureaustudie op te maken met het oog op een advies naar uitgesteld vooronderzoek, werfbegeleiding, of vrijgave van het terrein.

1. BUREAUONDERZOEK [BO]

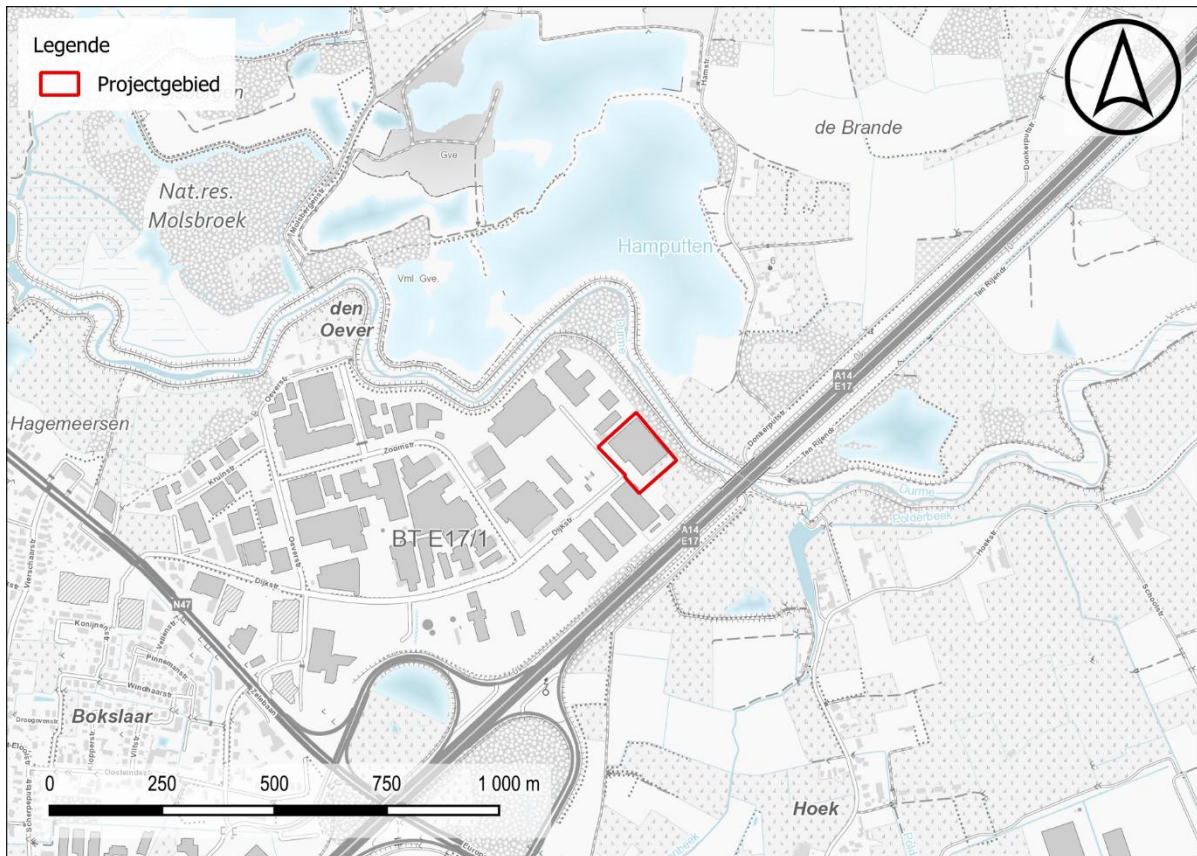
1.1 BESCHRIJVEND GEDEELTE

1.1.1 Administratieve gegevens

PROJECTCODE	2026B310	
ERKENNINGSNUMMER	OE/ERK/ARCHEOLOOG/2015/0069	
<i>BOUNDING GEOMETRY</i>	X ₁ : 126222	Y ₁ : 198329
	X ₂ : 126397	Y ₂ : 198509
KADASTER	Lokeren Afdeling 2, Sectie B, Nummers 921V, 966E, 966F	
GEOGRAFISCHE INPLANTING	Figuur 1 en 2	
OPZET INITIATIEFNEMER	Figuur 4	

Figuur 1: Situering projectgebied t.a.v. GRB-basiskaart (© geopunt)

Figuur 2: Situering projectgebied t.a.v. topografische kaart van België (© geopunt)

1.1.2 De onderzoeksopdracht

1.1.2.1 *Vraagstelling met betrekking tot het onderzochte gebied*

“Het archeologisch vooronderzoek beoogt vast te stellen of er een archeologische site aanwezig is op een terrein, wat de karakteristieken en de bewaringstoestand van deze site zijn, wat haar relatie is met het landschap, welke waarde ze heeft, en hoe ermee moet omgegaan worden in het kader van bodemingrepen en wetenschappelijk onderzoek.”
– CGP 4.0; p. 28

Op basis van verscheidene parameters, zoals de nog aanwezige erfgoedwaarden, de landschapshistoriek, topografie, geomorfologie, bodemgebruik, vegetatie, en ingreephistoriek, wordt een waardering van het archeologisch potentieel binnen het afgebakende projectgebied opgesteld. Hiertoe wordt een stapsgewijze onderzoeksprocedure doorlopen, waarbij de vraagstelling steeds teruggekoppeld wordt naar volgende kernpunten:

- Wat is de trefkans op intact bewaarde archeologische aanwijzingen?
- Wat zijn de geplande ingrepen in functie van de werkzaamheden? Zullen de werken eventuele vindplaatsen bedreigen?

1.1.2.2 *Werkwijze en strategie van het vooronderzoek fase BO*

RUBEN WILLAERT NV werd aangesteld om deze archeologienota in de eerste plaats door middel van een bureauonderzoek op te maken. Dit bureauonderzoek werd uitgevoerd onder leiding van een erkend archeoloog van Ruben Willaert NV. De aard van de werken werd tijdens het bureauonderzoek afgewogen tegen de voorhanden zijnde gegevens relevant voor het projectgebied op bodemkundig, landschappelijk, historisch-cartografisch en archeologisch vlak.

De archeologienota werd opgemaakt middels *Office*- en *Adobe*-software. Het bijhorend kaartmateriaal werd aangemaakt in een GIS-omgeving. Hierin werden de ontwerpplannen ingeladen en geprojecteerd ten opzichte van diverse kaartlagen die raadpleegbaar zijn op geopunt.be, dov.vlaanderen.be, geo.onroerenderfgoed.be, cartesius.be en de website van de centraal archeologische inventaris [CAI]¹. De geraadpleegde literatuur, de digitale bronnen en het kaartmateriaal zijn te vinden in de bijlage.

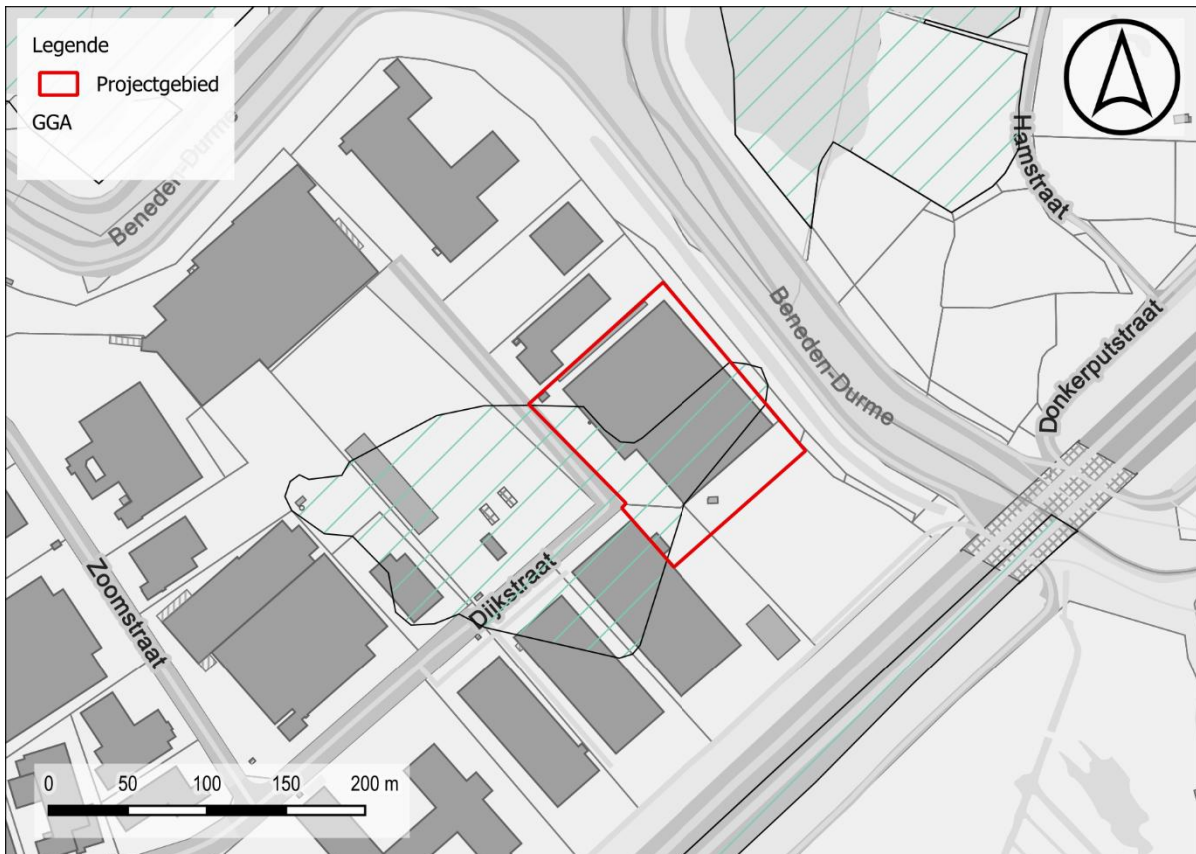
¹ De Centrale Archeologische Inventaris is een inventaris van tot nog toe gekende archeologische vindplaatsen en andere sites met erfgoedwaarde; onder dezelfde noemer verzamelen we alle opgestelde archeologienota's vanaf 2015.

1.1.3 Het projectgebied

1.1.3.1 Archeologische voorkennis

Binnen de grenzen van het projectgebied vond in het verleden nog geen archeologisch (voor)onderzoek plaats.

Een groot deel van het plangebied valt reeds binnen een gebied waar geen archeologie meer te verwachten valt (GGA). Het gebied werd aan de GGA toegevoegd op basis van het digitaal hoogtemodel en een OVAM bodemdossier².

Figuur 3: Aanduiding van de gebieden waar geen archeologie meer te verwachten valt (GGA) op het GRB (© geopunt)

² <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/178350>

1.1.3.2 Ruimtelijke situering

Het projectgebied is gelegen binnen een industriegebied langs de E17 ter hoogte van de afrit Lokeren. Het plangebied wordt noorden, westen en zuiden begrensd door het industrieterrein. Ten oosten van het projectgebied loopt de Durme. Het centrum van Lokeren bevindt zich ca. 2,5 km ten noordwesten van het plangebied.

Figuur 4: Situering plangebied t.a.v. meest recente orthofotomozaïek (©Geopunt)

1.1.3.3 Geplande bodemingrepen

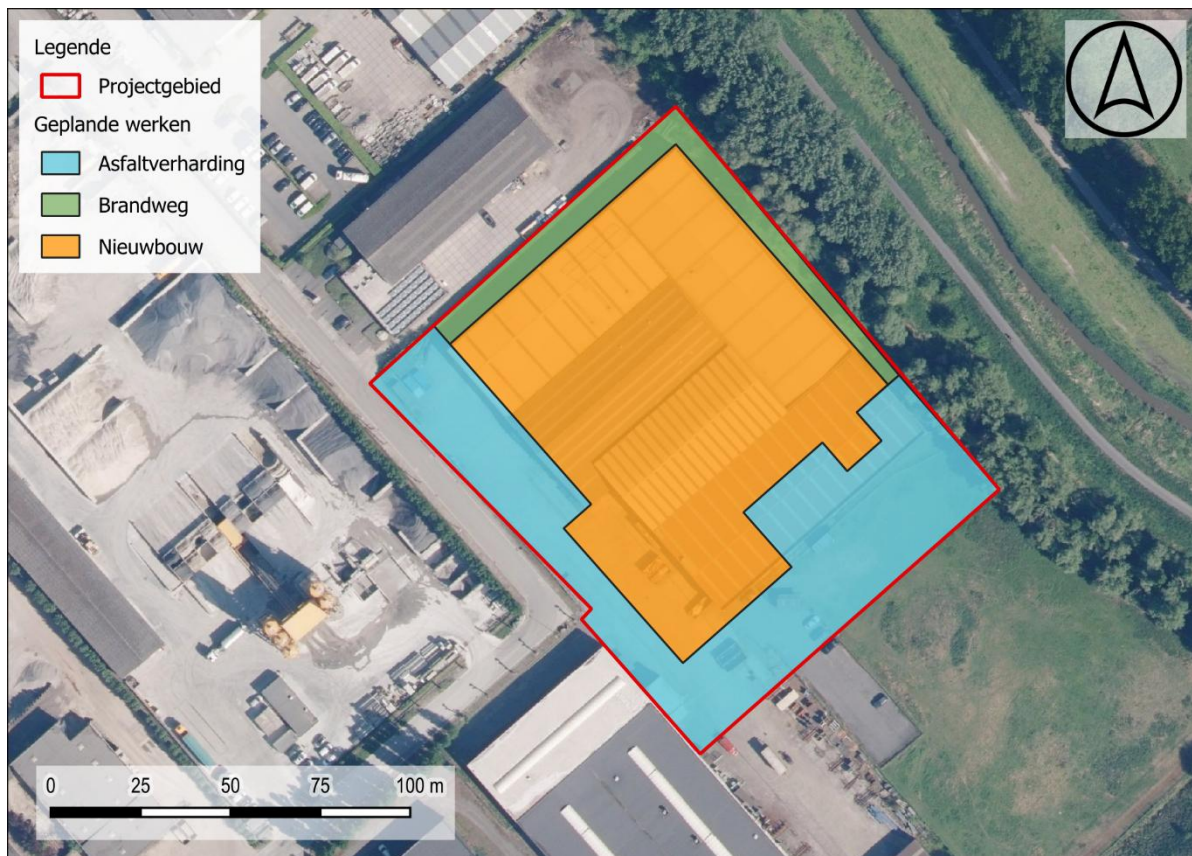
De totale oppervlakte van het projectgebied bedraagt ca. 15 465 m². Op heden is 8482 m² van het perceel bebouwd. In het zuidoosten is een deel van het plangebied in dienst als grasland. De rest van het terrein is voorzien van verharding.

In eerste instantie wordt de bestaande bebouwing gesloopt (ca. 8482 m²). Vervolgens wordt een nieuwbouw geplaatst die ingericht wordt als industrie- en opslaggebouw. Het nieuwe gebouw zal een footprint hebben van 8742 m². Deze nieuwbouw wordt gefundeerd door middel van paalfunderingen waarvan de diepte nog te bepalen is door ingenieursstudie.

Voor de geasfalteerde zone en de brandweg wordt een verstoringsdiepte van ca. 50 cm -mv gerekend.

Figuur 5: Opzet initiatiefnemer (sloop) t.a.v. meest recente orthofotomozaïek (©Geopunt)

Figuur 6: Opzet initiatiefnemer t.a.v. meest recente orthofotomozaïek (©Geopunt).

1.2 ASSESSMENT

1.2.1 Landschappelijk kader

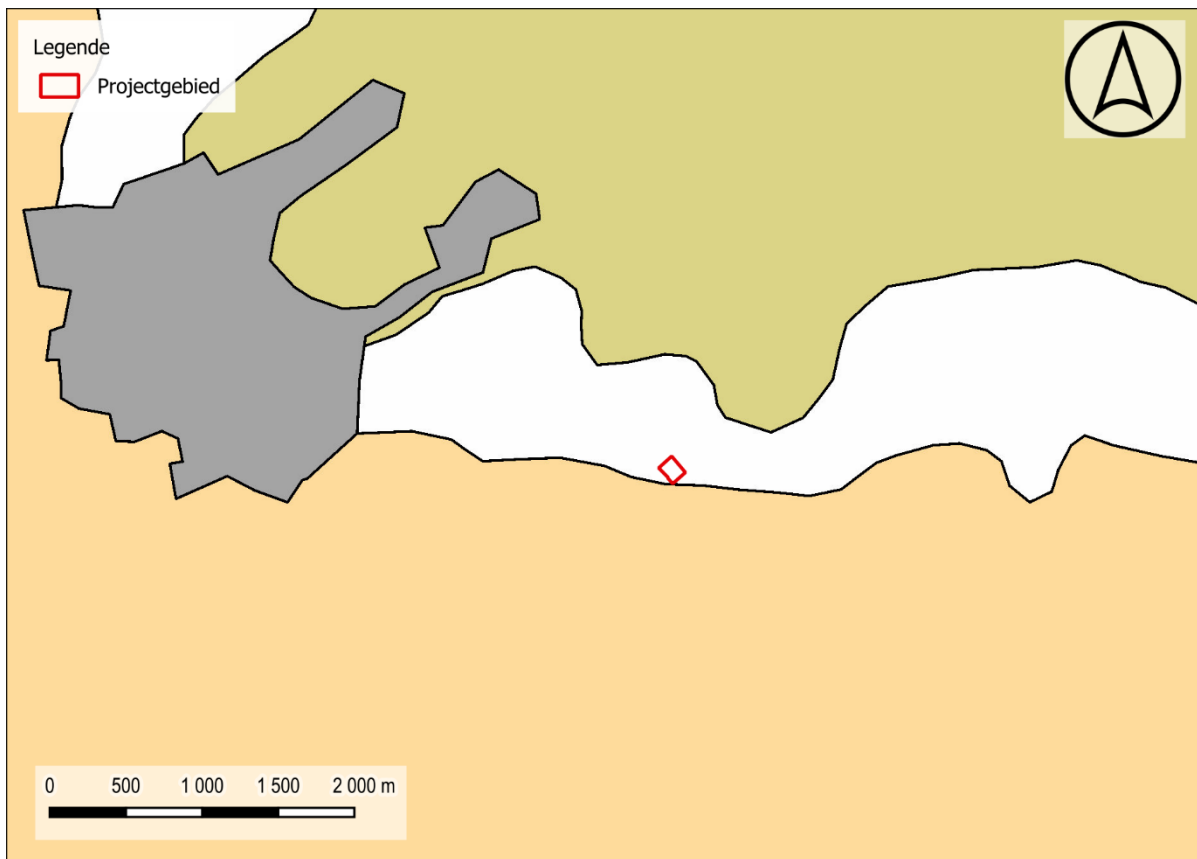
De stad Lokeren is vermoedelijk gegroeid vanuit een nederzetting aan een voorde in de Durme. Het landschap in de ruime omgeving wordt dan ook grotendeels bepaald door de loop van de rivier, haar zijtakken en overstromingsgebied. Het onderzoeksgebied bevindt zich op ruim 3 km ten oosten van het stadscentrum, net ten westen van de gekanaliseerde Beneden-Durme.

Het projectgebied bevindt zich in het Lid van Zomergem (**Formatie van Maldegem**). De Formatie van Maldegem is een mariene afzetting die bestaat uit een afwisseling van zanden en kleien met geleidelijke overgangen. Deze sedimenten zijn onder invloed van eustatische zeespiegelschommelingen afgezet tijdens het Bartoniaan (Midden-Eoceen, 41,2 - 37,8 Ma). De formatie is opgedeeld in een zevental leden; van jong naar oud: Lid van Onderdijke, Lid van Buisputten, Lid van Zomergem, Lid van Onderdale, Lid van Ursel, Lid van Asse en Lid van Wemmel.

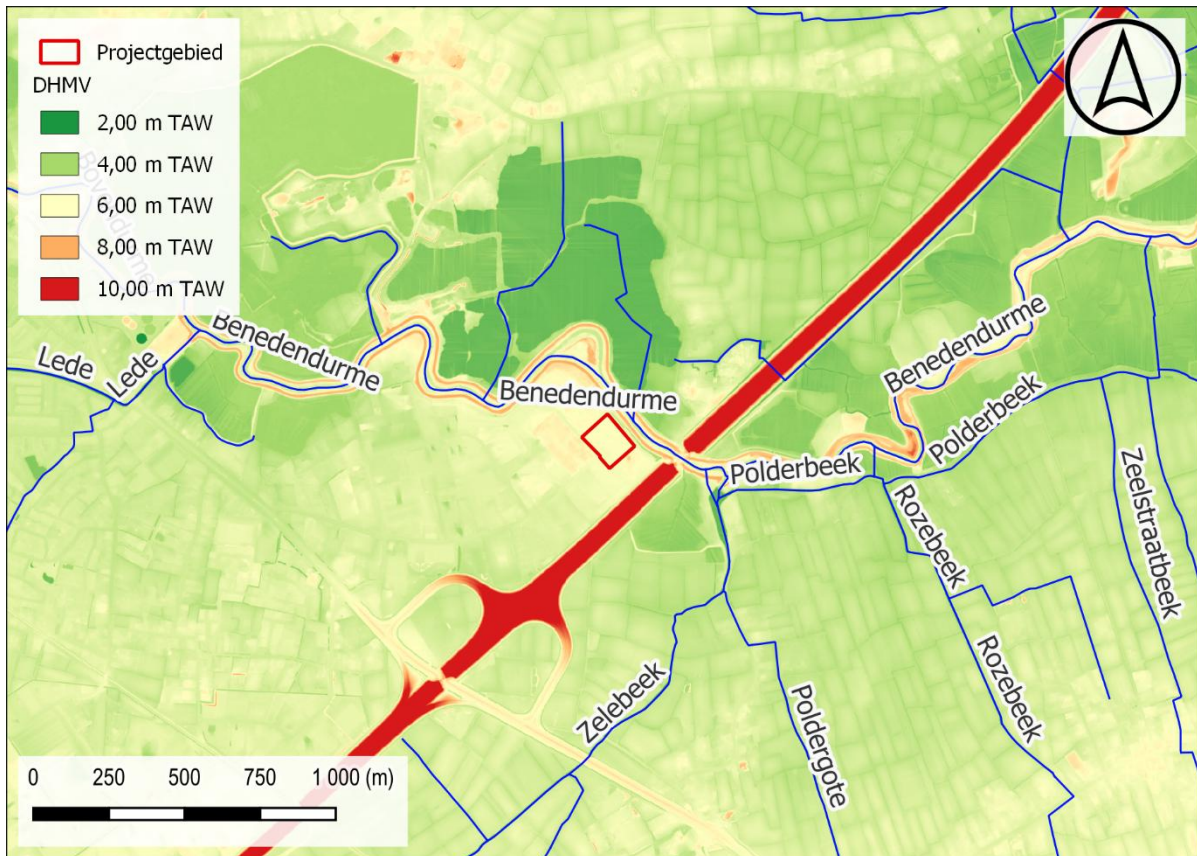
Het **Lid van Zomergem** is opgebouwd uit grijskleurige klei tot zware klei. Het sediment bevat noch glauconiet, noch zand of kalk. Het kleipakket is gemiddeld 12 m dik.

De samengestelde Quartairgeologische kaart geeft ter hoogte van het plangebied **type 3a** weer. Onderaan bevinden zich fluviatiele afzettingen van het Weichseliaan, waarop zich hellingsafzettingen van het Quartair hebben afgezet. Daarbovenop bevinden zich eolische afzettingen (zand tot zandleem) van het Weichseliaan en mogelijk Vroeg-Holoceen. Bovenaan wordt het geheel afgedekt door fluviatiele afzettingen van het Holoceen en mogelijk Tardiglaciaal.

De bodemkaart geeft daarnaast op het overgrote deel van het plangebied 'opgehoogde gronden' weer. Enkel in de noordoostelijke en zuidoostelijke hoek is een bodem bestaand uit zeer natte klei, zonder profielontwikkeling aangeduid. De randen van deze uitgestrekte wetlands zijn zeer aantrekkelijk voor rondtrekkende jager-verzamelaars aangezien er geprofiteerd kan worden van overlappende biotopen. Voor permanente bewoning of akkerbouw waren deze terreinen weinig geschikt in het verleden. Een blik op het DHMV maakt duidelijk dat het volledige terrein en de belendende percelen significant zijn opgehoogd. Tevens kan aangenomen worden dat de huidige bebouwing reeds op palen is gefundeerd.

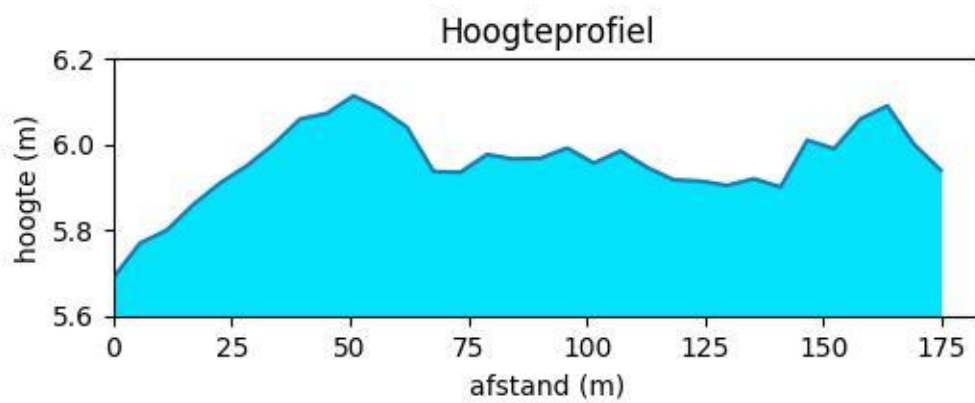
Figuur 7: Situering projectgebied t.a.v. de Traditionele Landschappenkaart (© Geopunt).

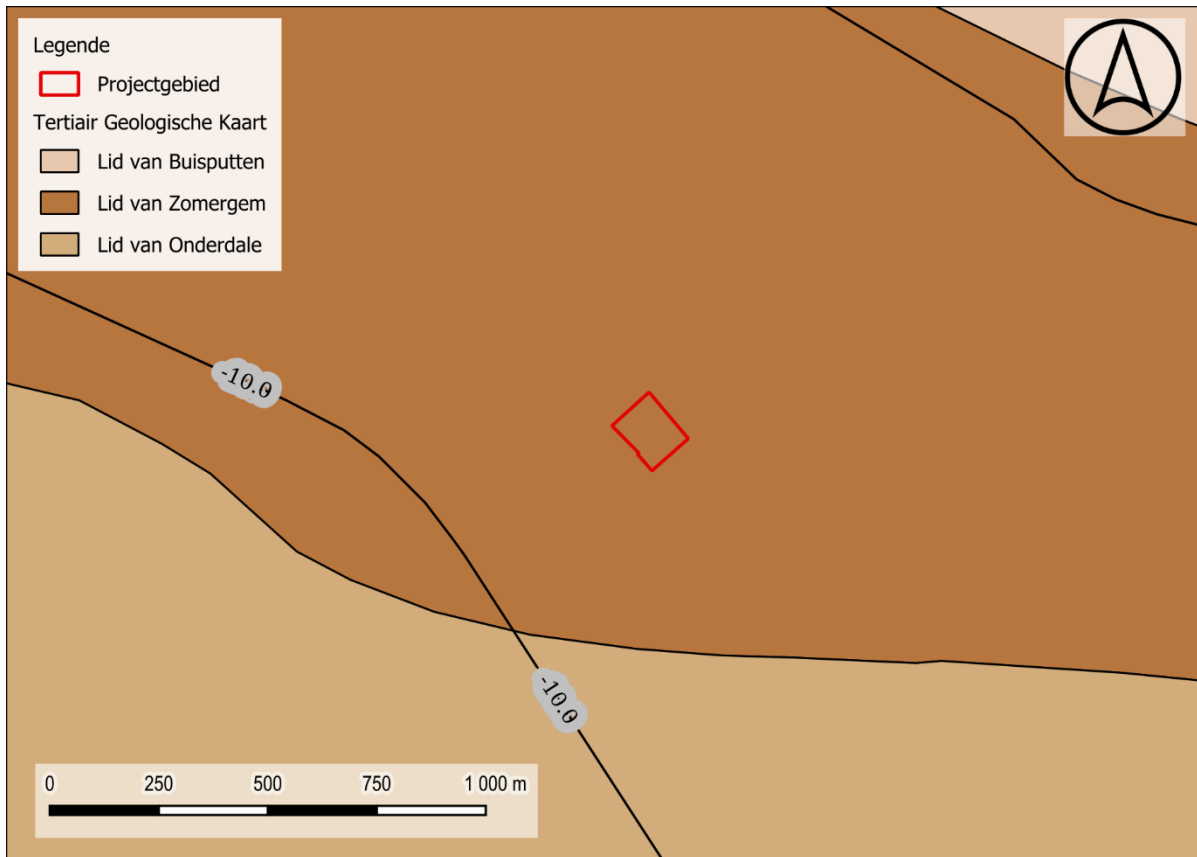
Figuur 8: Situering projectgebied t.a.v. Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (II) d.d. 2014 (© geopunt)

Figuur 9: Situering projectgebied t.a.v. Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (II) d.d. 2014 (© geopunt)

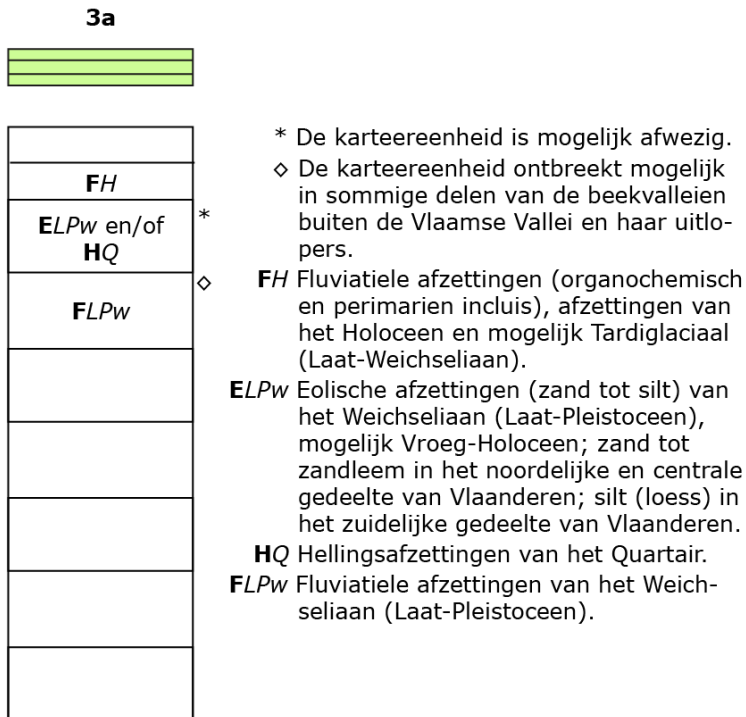
Figuur 10: Hoogteverloop NW-ZO

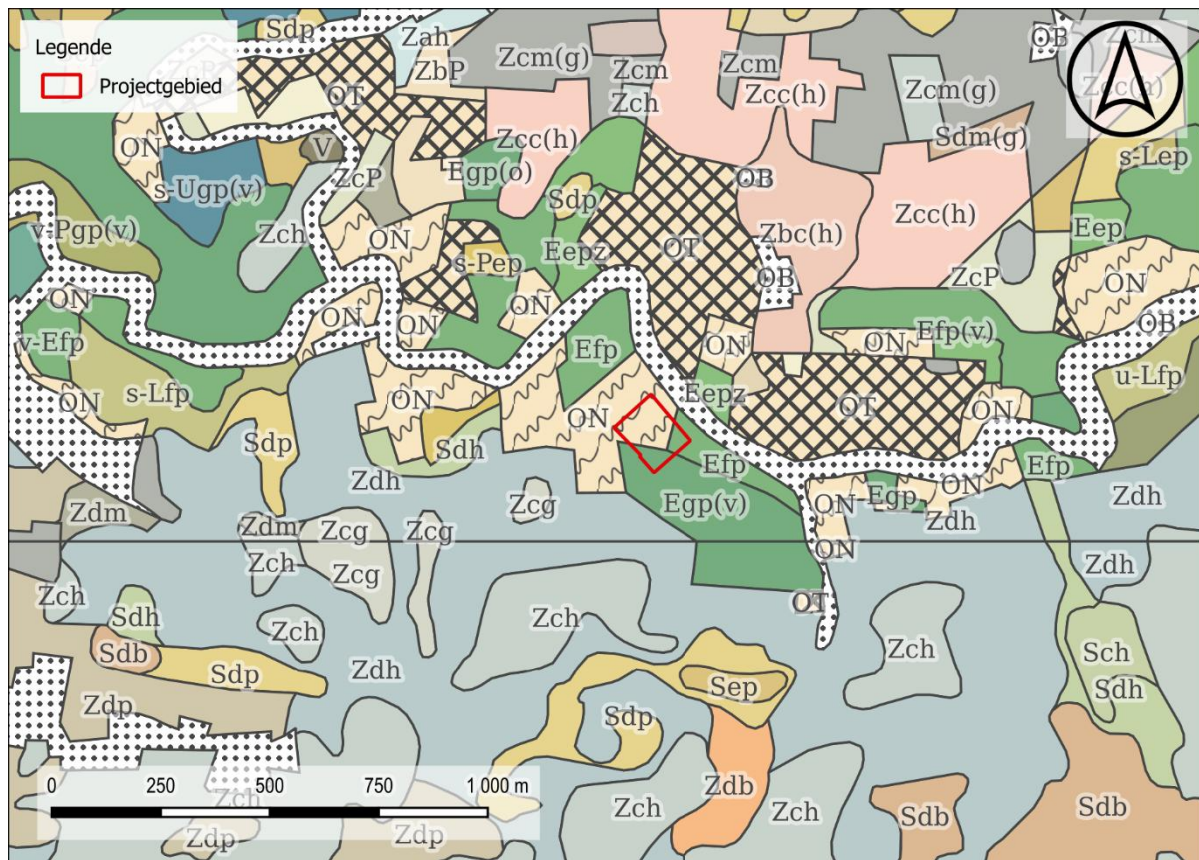
Figuur 11: Situering projectgebied t.a.v. Tertiair geologische kaart (© geopunt)

Figuur 12: Situering projectgebied t.a.v. Samengestelde Quartairprofieltypekaart Vlaanderen (© geopunt)

Figuur 13: Legende type 13c Quartair geologische kaart Vlaanderen (© geopunt)

Figuur 14: Situering projectgebied t.a.v. algemene bodemkaart van België (© geopunt)

1.2.2 Historisch kader

I. Lokeren

Archeologisch onderzoek in de regio van Lokeren wijst op een oude menselijke aanwezigheid. De verdwenen landduinen op de rand van het alluvium van de Durme moeten een zekere aantrekkingskracht gehad hebben. Het gunstige karakter wordt versterkt door de harde grond die in het natte riviergebied tot dicht tegen de oever doordringt. Deze plaatsen vormden de enige oversteekplaatsen voor nomadische groepen.

De eerste bewoningskernen kwamen vermoedelijk tot ontwikkeling op de hogere en drogere landduinen aan de linkeroever van de Durme. Latere bewoners vestigden zich op de rechter oever³. Bij een opgravingscampagne op de markt van Lokeren zijn sporen aangetroffen uit de Karolingische periode en de volle middeleeuwen. De Karolingische sporen wezen op een woonhuis, de vol-middeleeuwse sporen indiceerden 6 gebouwstructuren⁴. Hieruit kan worden afgeleid dat er rondom de dorpskern reeds bewoning moet geweest zijn lang voor de eerste vermelding van Lokeren in 1139.

Literaire bronnen voor de middeleeuwen zijn tot op heden niet voldoende onderzocht om sluitende uitspraken te doen. In 1555 verleent Karel V Lokeren een octrooi om wekelijks een markt te houden, wat zorgt voor een economische ontwikkeling van de stad. In de 16^e eeuw groeit Lokeren uit tot de grootste stad van het Land van Waas.

Een belangrijke fase binnen de geschiedenis van Lokeren, en ruimer binnen de geschiedenis van het Waasland, is de strijd die er geleverd werd gedurende de Tachtigjarige Oorlog tussen de Nederlanden en het Spaanse Rijk. Het Land van Waas aan de Schelde speelde een belangrijke rol binnen het beleg van Antwerpen gedurende de periode 1583-1585. Het Spaanse leger had er vanuit strategisch oogpunt, vlakbij de belangrijkste sleutelpunten rondom de stad, zijn basiskamp gevestigd en zou van hieruit het verdere verloop van het beleg coördineren. In 1585 zou Antwerpen definitief worden veroverd en zich overgeven aan de Spaanse koning. Antwerpen was in de 16^e eeuw, na Parijs, de grootste stad in Europa en was niet alleen het centrum van handel, maar ook van cultuur, kennis en religie. Na de overgave in 1585 verlieten bijna 50.000 mensen de stad, dit zowel uit religieuze als economische redenen. De grote handelsmetropool van weleer was definitief verleden tijd. De Noordelijke Nederlanden werden zo versterkt met een immense injectie aan kapitaal, kennis en ondernemingstalent. De Zuidelijke Nederlanden zouden een eeuw ingaan van oorlog en ellende. Gedurende de jaren van het beleg waren vooral Beveren, Temse en Lokeren de belangrijkste gemeenten. Zij waren het omvangrijkst en werden het meest belast. De inwoners van het Waasland werden niet ingeschakeld om te vechten, maar om dijken, verstevigingen en forten te bouwen. De dorpen werden eveneens belast met de logementen van de soldaten en in hun onderhoud. Zo was er voor de kampen, gestationeerd net buiten de dorpen, een constante aanvoer van levensmiddelen, munitie, wapens, haver, stro en hout. Tegen 1620 had het Land van Waas al bijna 40 jaar ervaring met het legeren van soldaten in zijn kasselrij. De ontvolking in de dorpen was groot en de resterende inwoners kampten met grote armoede. De grotere gemeenten Lokeren en Stekene hebben het zwaarst te lijden gehad onder de vele daden van muiterij en de financiële lasten. Naast Spaanse troepen stationeerde het leger van de Republiek der Verenigde Nederlanden eveneens te Lokeren.

³ <https://id.erfgoed.net/themas/13958>

⁴ Bruggeman, Quintelier, Reyns 2012

Hun aanwezigheid heeft betrekking op een beslissende fase in de Tachtigjarige Oorlog. De Hollandse Republiek sloot een verbond met Frankrijk met de bedoeling Hulst en Hulster Ambacht, op dat ogenblik in handen van het Spaanse Leger, te heroveren, wat lukte in 1645.

Na de terugval aan het einde van de 16^e eeuw kende Lokeren een groeiperiode in de 17^e en 18^e eeuw, wat weerspiegeld wordt door aanzienlijke bouwcampagnes. In 1800 groeide de bevolking tot ca. 7000. De bloeiende handel op de wekelijkse markt en de huisnijverheid lagen hierbij aan de grondslag. Daarnaast waren de hoedenmakersnijverheid, de katoenspinnerij en linnenblekerij van aanzienlijk belang⁵.

II. Projectgebied

De oudste kaart waaruit informatie gehaald kan worden is de Ferrariskaart. Het plangebied is ingekleurd als nat gras- of weiland en is vrij van bebouwing. Het projectgebied ligt op de rechteroever van de Durme, in het overstromingsgebied. Het terrein was door de natte omstandigheden vermoedelijk ongeschikt als akkerland of voor bewoning.

De 19^e-eeuwse kaarten geven een gelijkaardig beeld weer. Het terrein blijft vrij van bebouwing. Op de Atlas der Buurtwegen en Popp-kaart is het plangebied opgedeeld in verschillende percelen met een weg die centraal door het terrein loopt. Op de Vandermaelenkaart is het gebied gekarteerd als grasland.

Doorheen de orthofotosequentie is te zien dat het plangebied oorspronkelijk nog steeds in gebruik was als landbouwgrond. Vanaf het beeld van 2000-2003 is de huidige toestand te herkennen. De impact van deze bouwwerken op het bodemarchief is vooralsnog ongekend.

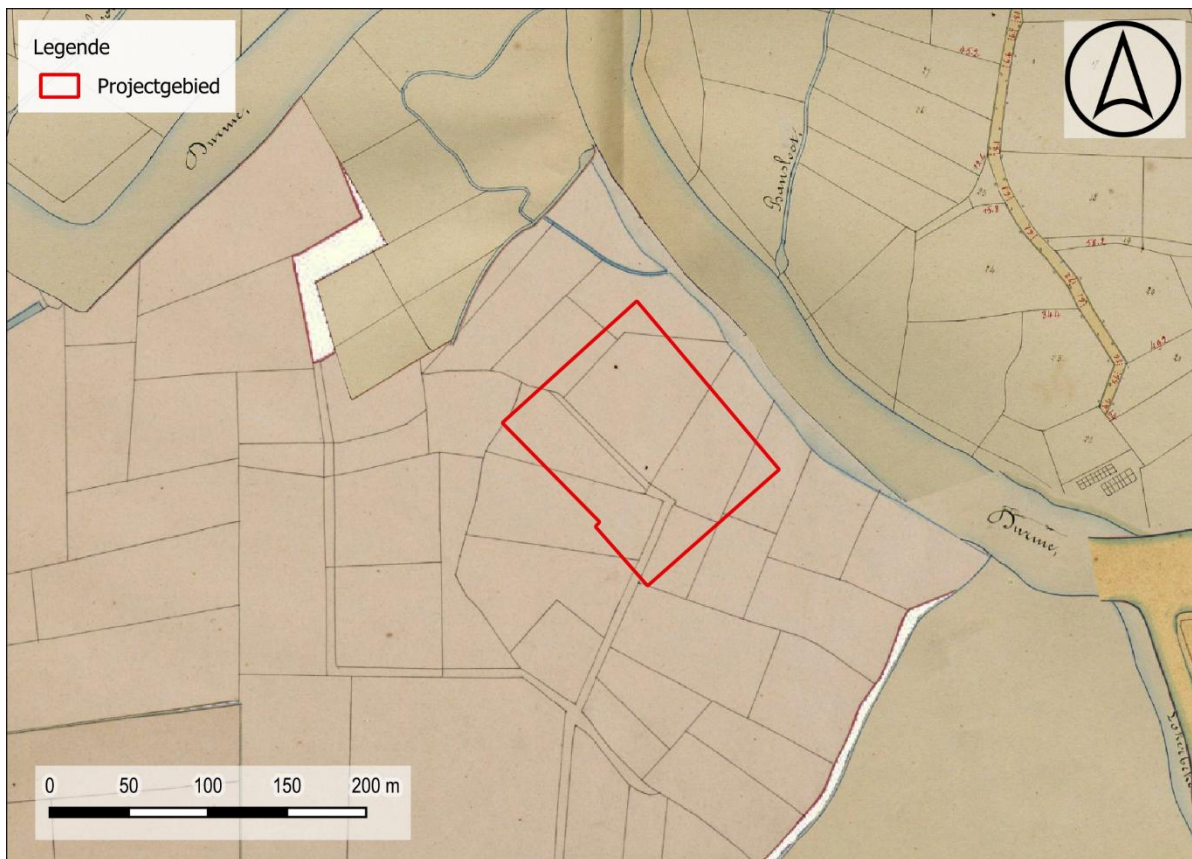
⁵ <https://id.erfgoed.net/themas/13958>

Figuur 15: Situering projectgebied t.a.v. Ferrariskaart d.d. 1771-1778 (© geopunt)

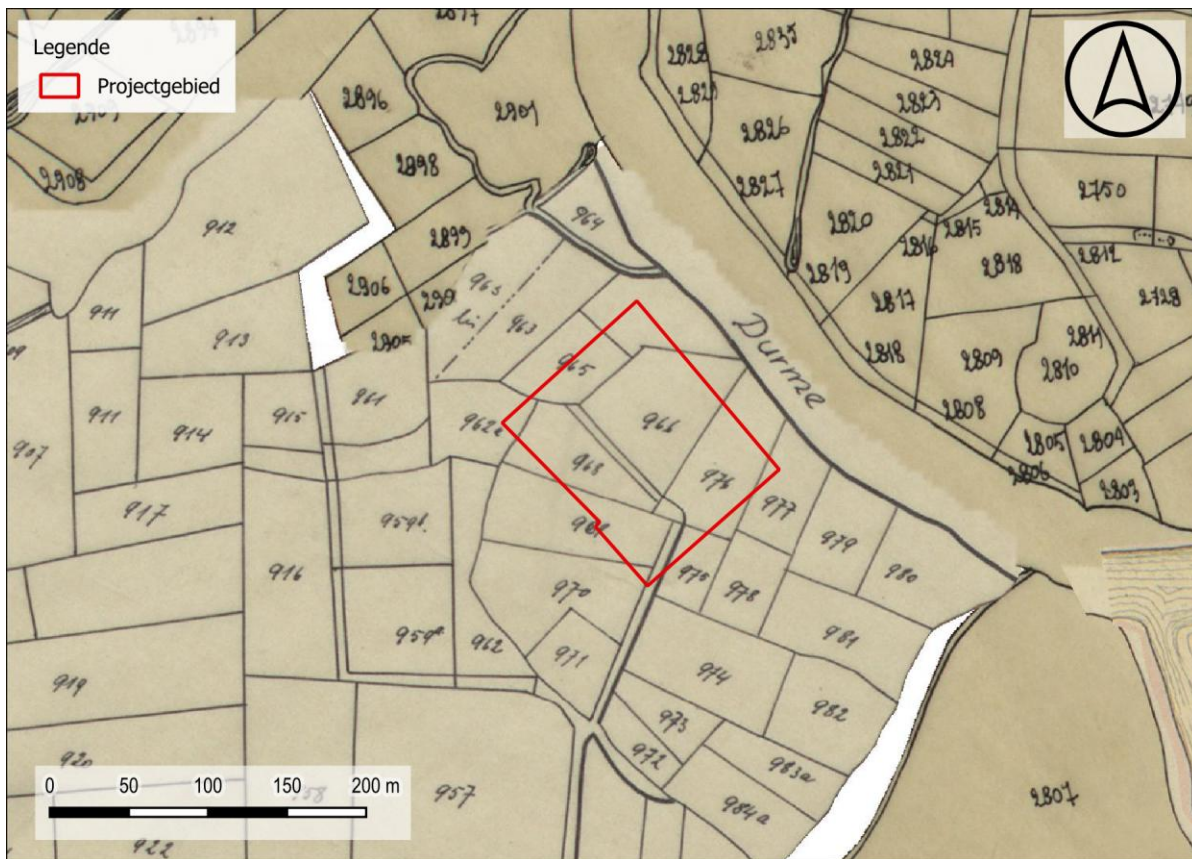
Figuur 16: Situering projectgebied t.a.v. Ferrariskaart d.d. 1771-1778 (© geopunt)

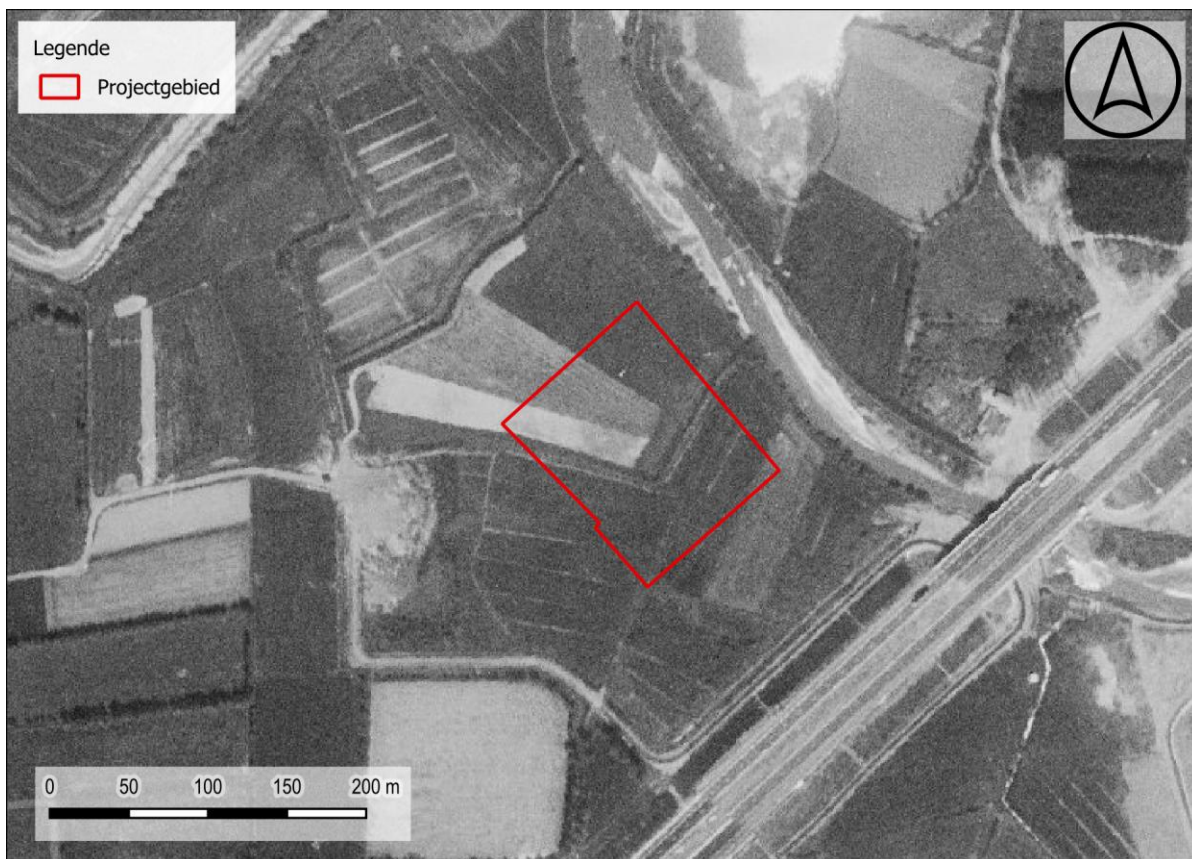
Figuur 17: Situering projectgebied t.a.v. Atlas der Buurtwegen d.d. 1840 (© geopunt)

Figuur 18: Situering projectgebied t.a.v. Vandermaelenkaart d.d. 1846-1854 (© geopunt)

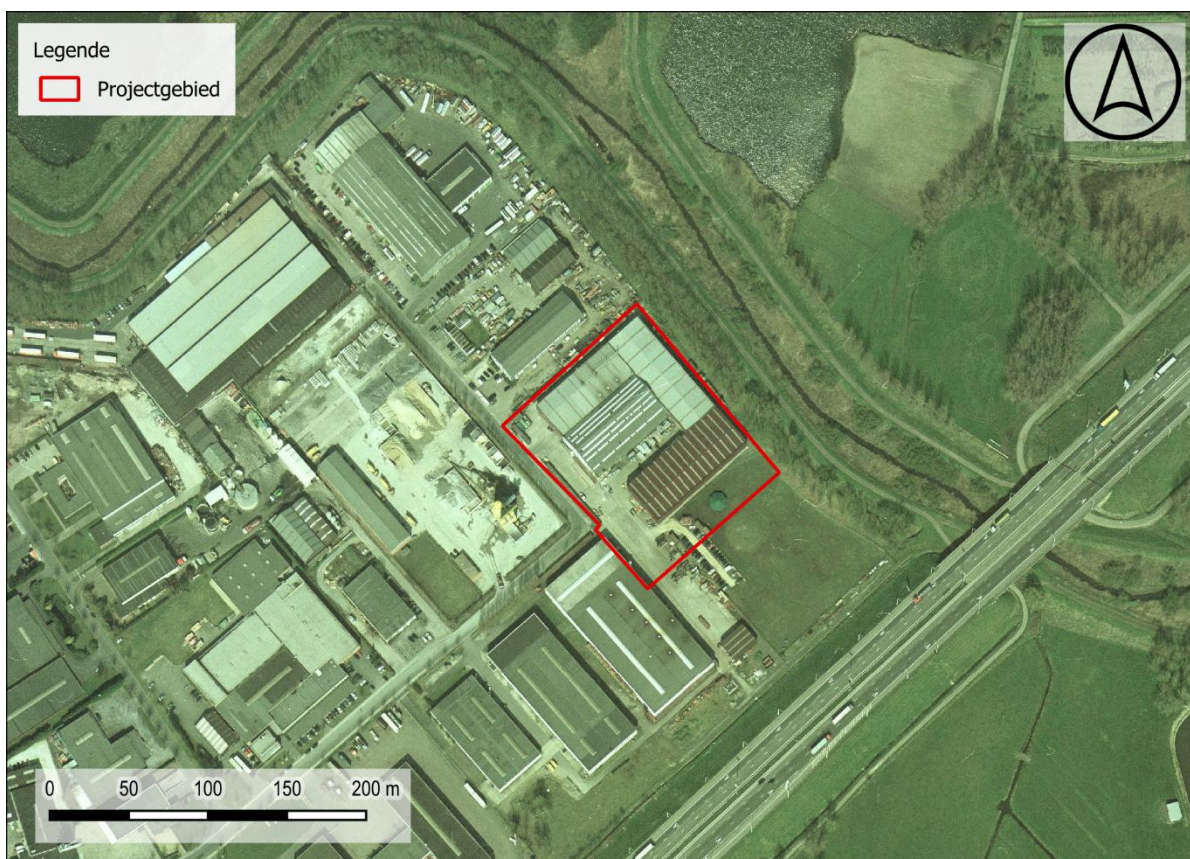
Figuur 19: Situering projectgebied t.a.v. Poppkaart d.d. 1842-1879 (© geopunt)

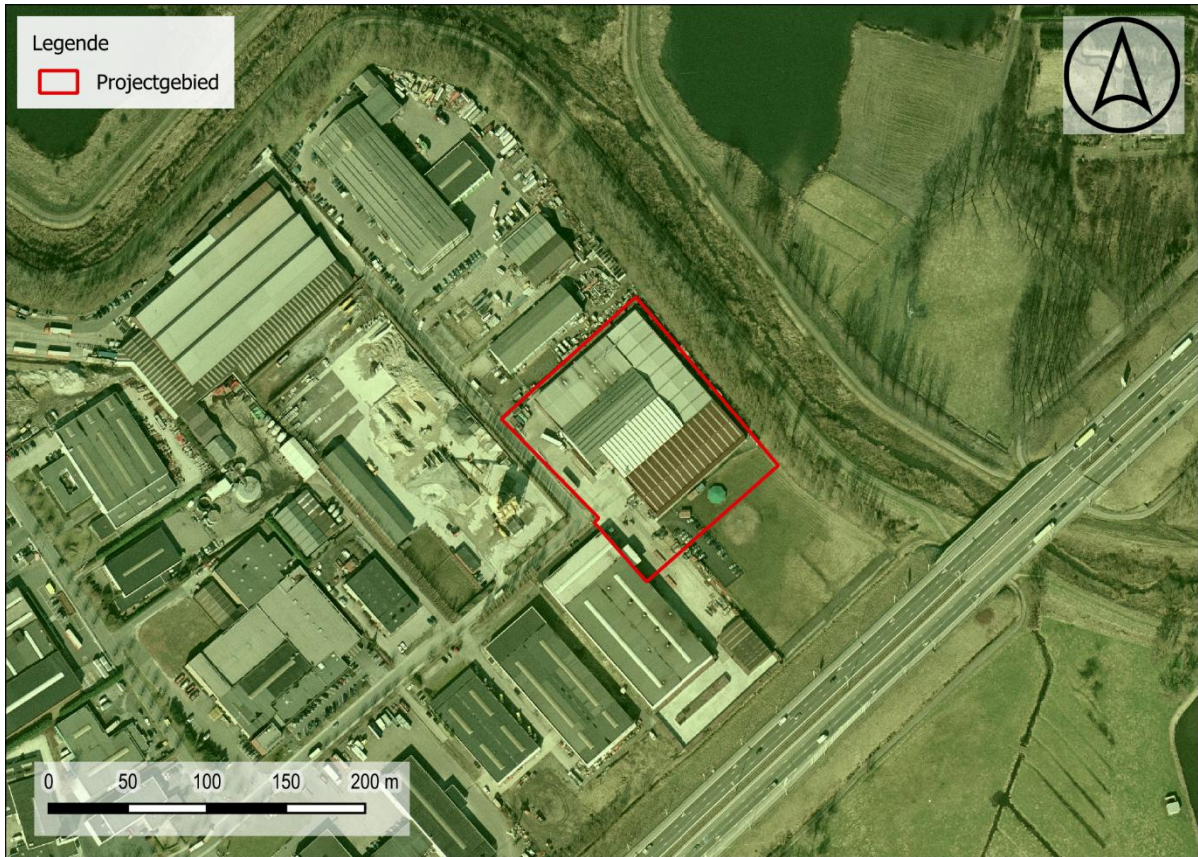
Figuur 20: Situering projectgebied t.a.v. orthofotomozaïek d.d. 1971 (© geopunt)

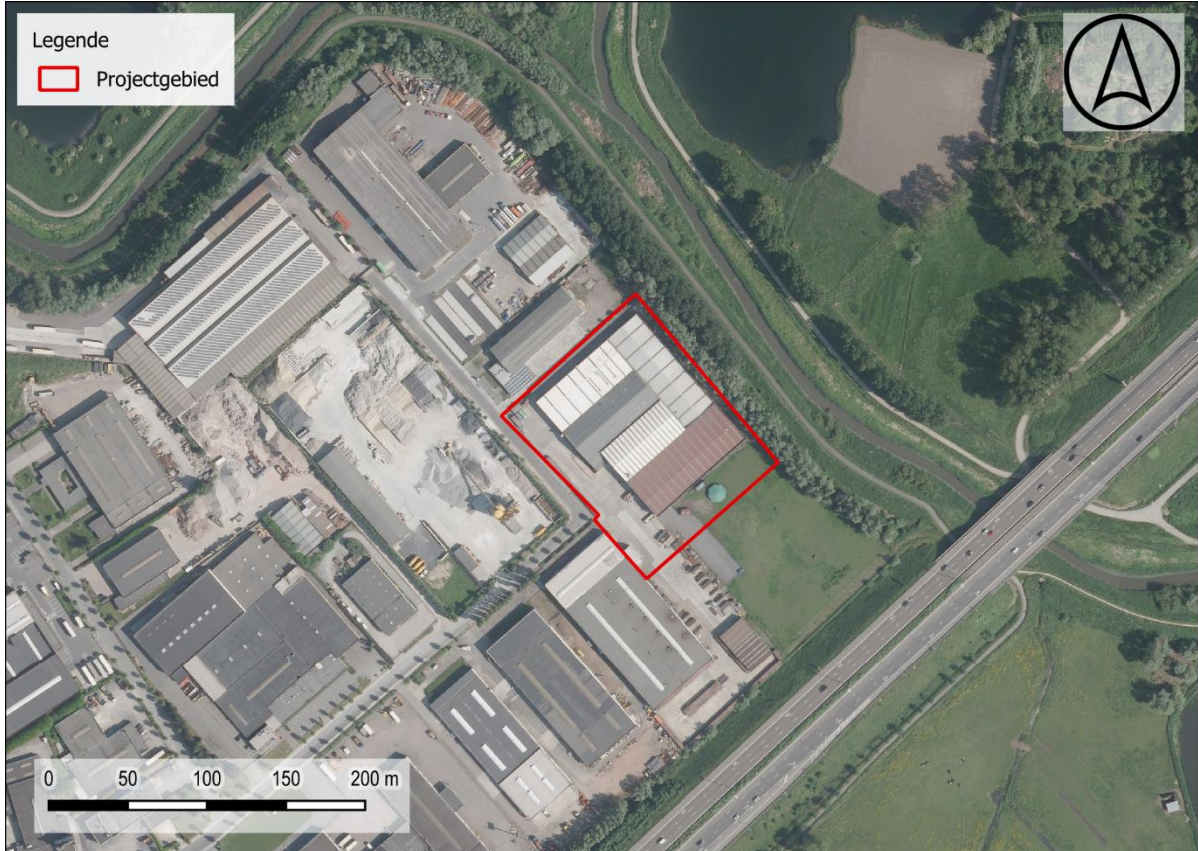
Figuur 21: Situering projectgebied t.a.v. orthofotomozaïek d.d. 1979-1990 (© geopunt)

Figuur 22: Situering projectgebied t.a.v. orthofotomozaïek d.d. 2000-2003 (© geopunt)

Figuur 23: Situering projectgebied t.a.v. orthofotomozaïek d.d. 2005-2007 (© geopunt)

Figuur 24: Situering projectgebied t.a.v. orthofotomozaïek d.d. 2012 (© geopunt)

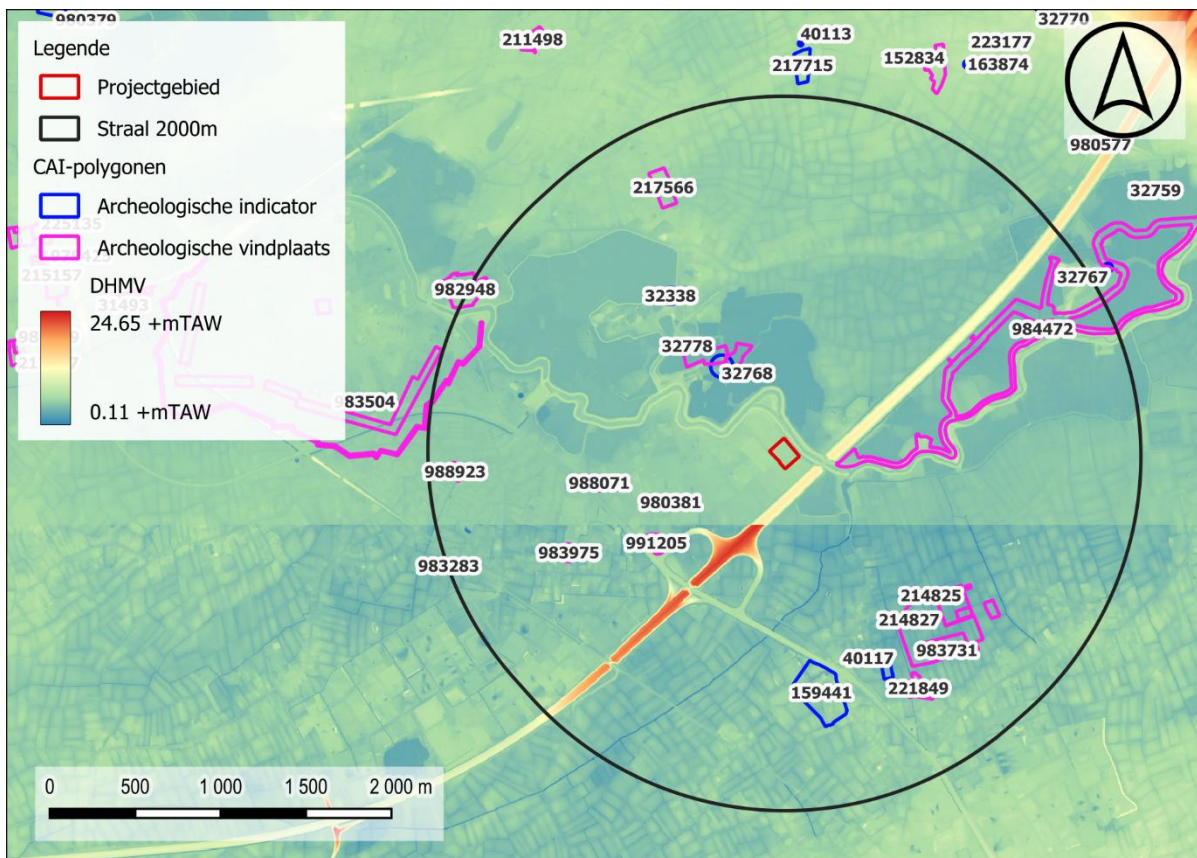
Figuur 25: Situering projectgebied t.a.v. orthofotomozaïek d.d. 2016 (© geopunt)

Figuur 26: Situering projectgebied t.a.v. orthofotomozaïek d.d. 2022-2023(© geopunt)

1.2.3 Archeologisch kader

In de ruime omgeving van het plangebied zijn meerdere archeologische vindplaatsen en indicatoren gekend. Ten noordwesten van het plangebied, aan de Eekhoutstraat aan de overzijde van de Durme, werden bij werkzaamheden in de jaren '70 materiële resten uit het neolithicum en ijzertijd gerecupereerd. Daarnaast werden er bewoningssporen en crematiegraven uit de Romeinse periode in kaart gebracht. In de ruimere omgeving werden bij proefsleuvenonderzoeken voornamelijk off-site relicten zoals losliggende kuilen, houtskoolmeilers, grachten en greppels uit de volle middeleeuwen en jongere perioden in kaart gebracht. Verder oostwaarts, op het grondgebied van Zele, werden eveneens meerdere houtskoolmeilers uit de Romeinse periode waargenomen. Bij enkele van de onderzoeken met ingreep in de bodem en een handvol oppervlakteprospecties werden eveneens lithische artefacten gerecupereerd waarvan er enkele gedateerd kunnen worden in het neolithicum. Hoewel de gekende waarden in de omgeving ietwat gefragmenteerd zijn wijzen ze desalniettemin op een doorlopende menselijke aanwezigheid sinds het neolithicum. .

Figuur 27: Situering projectgebied op het DHMV met aanduiding van de CAI-polygonen (©Geopunt).

I. Archeologische vindplaatsen

32778	<p>Eekhout Opgraving</p> <p>Neolithicum: talrijk vuursteenmateriaal, voornamelijk afslagproducten, onder Romeinse bewoninglaag. Vermoedelijk werkplaats van vuursteenbewerkers.</p>
-------	---

	<p>Ijzertijd: aardewerkfragmenten in ijzertijdtechniek, waarvan sommige versierd met nagelindruckken, groeflijnen, kamversiering.</p> <p>Romeinse periode: bewoningskern met archeologische laag en afvalputje met enkele fragmenten verbrande <i>terra sigillata</i>; grafveld met brandrestengraven; 2 waterputten.</p> <p>Bron: Thoen H. 1974, Waasmunster (O.VI.): Romeinse nederzetting en begraafplaats, in: Archeologie 1974/2, pp. 83-84.</p>
214825	<p>Wijnveld fase 4 Mechanische prospectie</p> <p>12e-13e eeuw: greppels en paalkuilen wellicht behorende tot één of meerdere erven.</p> <p>Nieuwe tijd: greppels.</p> <p>Bron: Schellens S., Krug C., Janssens N. 2016: Archeologische prospectie met ingreep in de bodem te Zele-Wijnveld. Fase 4, BAAC Vlaanderen Rapport 297, Gent.</p>
214827	<p>Wijnveld, fase 5 Mechanische prospectie</p> <p>12e-13e eeuw: greppels.</p> <p>Nieuwe tijd: greppels.</p> <p>Bron: Van Remoorter O., Janssens N. 2016: Archeologische prospectie met ingreep in de bodem te Zele-Wijnveld, fase 5, BAAC Vlaanderen rapport 362, Gent.</p>
217566	<p>Kaarderslaan Mechanische prospectie</p> <p>Late middeleeuwen: NO-ZW-georiënteerde gracht; enkele kuilen die mogelijk ook in de late middeleeuwen geplaatst kunnen worden.</p> <p>16^e eeuw: metaaldetectievondst (los) korte van Filips II in koper.</p> <p>Nieuwe tijd: grachten.</p> <p>Nieuwste tijd: brede recente gracht gevuld met puin. Op 19^e-eeuwse kaarten staat op de plaats van de gracht een landweg aangeduid.</p> <p>Bron: Acke B., Bracke M., Van Quaethem K. 2017. Nota Lokeren Kaarderslaan – Verslag van Resultaten V2 met bijlages.</p>
221849	<p>Wijnveld fase 1 Opgraving</p> <p>Vroege middeleeuwen: mogelijke rootkuil voor vlasproductie.</p> <p>Late middeleeuwen: greppels; 15 kuilen die geïnterpreteerd zijn als boomplantgaten, mogelijk voor een kleine boomgaard; extractiekuilen voor winnen van zand; afvalkuilen; potstal; waterkuil.</p>

	<p>Onbepaald: verschillende structuren waarbij de datering niet bepaald kon worden.</p> <p>Bron: Dyselinck T. 2018. Archeologische opgraving Zele-Wijnveld fase 1, BAAC Vlaanderen Rapport 802, Gent.</p>
980381	<p>Lokeren Oeverstraat Mechanische prospectie</p> <p>Middeleeuwen: beperkt aantal archeologische sporen die toebehoren aan de rand van een nederzetting uit de middeleeuwen of ouder.</p> <p>Bron: Dierickx L., Bartholomieu B. 2019. Lokeren Oeverstraat (prov. Oost-Vlaanderen), Ingelmunser.</p>
982948	<p>Slachthuis Verkennend booronderzoek</p> <p>Het verkennend booronderzoek wees op een niet bewaarde bodemopbouw binnen het plangebied. Er werd uit de boringen aardewerk, dierlijk botmateriaal, glas, metaal en plantaardig materiaal ingezameld. Het aardewerk is algemeen in de late middeleeuwen tot nieuwe tijd te dateren. Er werd slechts één silexfragment aangetroffen dat na analyse van natuurlijke oorsprong bleek te zijn.</p> <p>Bron: Legrand P., Leemans S. 2021. Nota Lokeren Slachthuissite (prov. Oost-Vlaanderen), Monument Vandekerckhove nv, Ingelmunster.</p>
983283	<p>Bokslaarstraat 36-40 Mechanische prospectie</p> <p>Nieuwe – nieuwste tijd: greppels</p> <p>Bron: Acke B., Bracke M., Wyns G., Debrabandere S. 2021. Nota Lokeren Bokslaarstraat 36-40. Verslag van Resultaten, A&B archeologie, Moerbeke-Waas.</p>
983504	<p>Militair kamp circa 1641 Mechanische prospectie</p> <p>Eerste helft 17^e eeuw: tonwaterputten aangelegd volgens een regelmatig patroon met een onderlinge afstand van ca. 10 m die in verband gebracht kunnen worden met een militair kamp weergegeven op een militaire kaart uit 1645.</p> <p>Bron: Acke B., Bracke M. 2022. Nota Lokeren Heilig Hartlaan (fase 2), Moerbeke-Waas.</p>
983731	<p>Wijnveld vervolg fase 1-4 Opgraving</p> <p>Romeinse periode: acht houtskoolmeilers.</p> <p>Middeleeuwen: vijf erven, de huizen kunnen binndne de MDS-typologie geplaatst worden (typen H1 en H3).</p> <p>Bron: Brouwer M. C. 2020: Acht Romeinse houtskoolmeilers en vijf middeleeuwse erven. Resultaten van de opgraving Zele, Wijnveld zone 2, 3a, 3b en 4, BAAC rapport A-16.0071 / A-16.0215, 's-Hertogenbosch.</p>
983975	<p>Windhaarstraat</p>

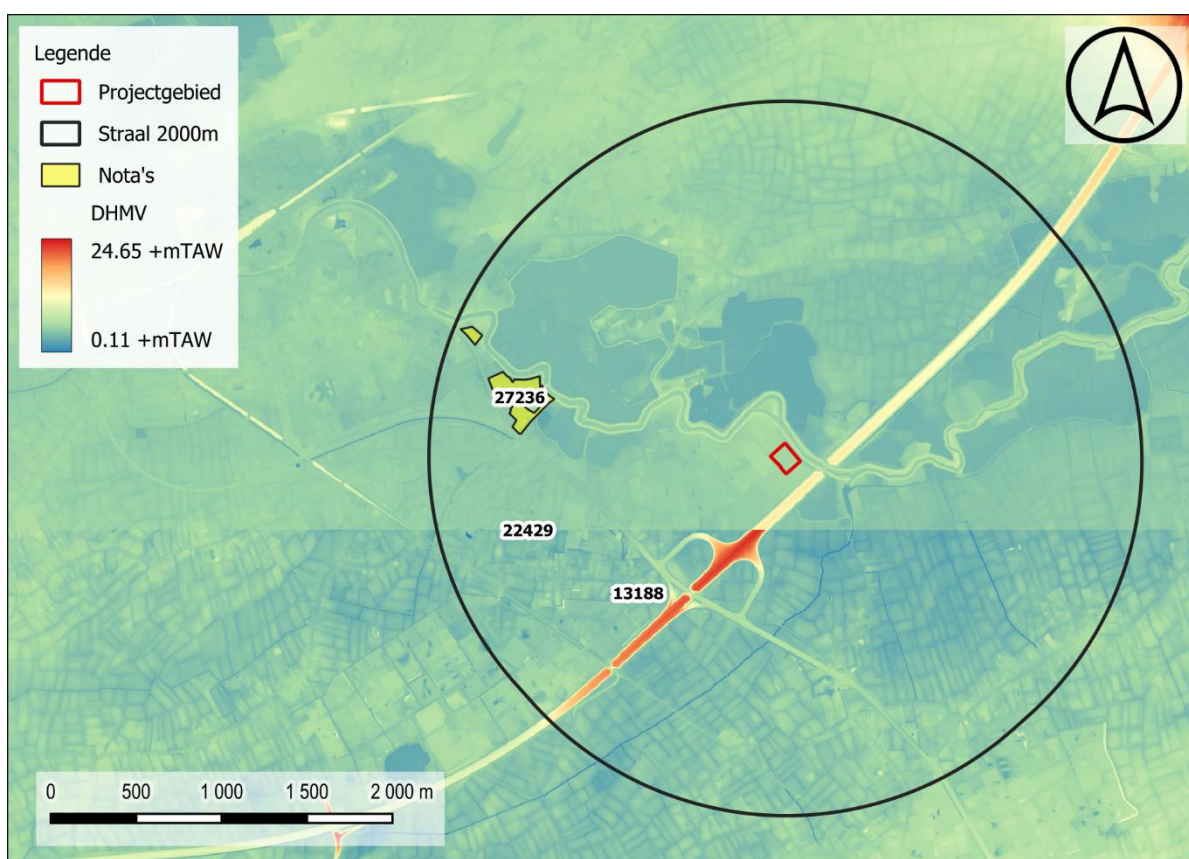
	<p>Mechanische prospectie</p> <p>19^e eeuw: greppels.</p> <p>Bron: Acke B., Bracke M., Fonteyn P. 2022. Nota Lokeren Windhaarstraat. Verslag van Resultaten, A&B archeologie, Moerbeke-Waas.</p>
984472	<p>Potpolder IV</p> <p>Mechanische prospectie en waarderend booronderzoek</p> <p>Onbepaald: recente greppels en niet dateerbare kuilen.</p> <p>Lithisch materiaal: 31 vuursteenfragmenten, vooral chips en 1 fragment van een gelsepen bijl. De meeste fragmenten waren geretoucheerd.</p> <p>Bron: Van Eynde M. e.a. 2021: Nota: potpolder IV, Waasmunster (Oost-Vlaanderen). Verslag van resultaten, ADEDE Archeologisch Rapport 497, Gent.</p>
988071	<p>Zelebaan</p> <p>Mechanische prospectie</p> <p>Volle middeleeuwen: bewoningssporen: paalsporen, kuilen en greppels.</p>
988923	<p>Beekstraat</p> <p>Mechanische prospectie</p> <p>Er werden enkel in de noordoostelijke hoek enkele sporen aangetroffen. Verschillende hiervan zijn natuurlijk van aard of recent van datering. Archeologisch relevante sporen waren een greppel, in functie van drainage van het terrein en enkele (paal)kuilen. De bewaring van de sporen was matig tot slecht en ze bevatten geen dateerbaar materiaal. Er werden sporen van diepplougen vastgesteld binnen het plangebied.</p> <p>Bron: Engels L., Van Roy J., 2023. Nota: Het archeologisch onderzoek aan de Beekstraat te Lokeren, Tienen.</p>
991205	<p>Zelebaan</p> <p>Mechanische prospectie</p> <p>Late middeleeuwen – nieuwste tijd: perceelsgreppels herkenbaar op de historische kaarten.</p> <p>Bron: Van Buggenhout J. 2024. Nota Zelebaan te Lokeren (Oost-Vlaanderen), ADEDE Archeologisch Rapport 1161-2024, Gent.</p>

II. Archeologische indicatoren

32338	<p>Molsbergen</p> <p>Veldkartering</p> <p>Neolithicum: geslepen silexen, enkele pijlpunten.</p>
32768	<p>Waasmunster 3</p> <p>Erfgoedonderzoek</p> <p>Middeleeuwen: middeleeuwse bewoning</p>
40117	<p>Hoek</p> <p>Metaaldetectie</p>

	Late middeleeuwen: Tournooise Groot (munt) geslagen in 1302.
159441	Hof ten Goede Erfgoedonderzoek Late middeleeuwen: omgracht kasteel met tuinen weergegeven op de Ferrariskaart, eerste vermelding in eerste helft 15 ^e eeuw. Deel van de walgracht tot op vandaag bewaard.

III. Archeologisch onderzoek nog niet opgenomen in de CAI

Figuur 28: : Situering projectgebied op het DHMV met aanduiding van de nota's nog niet opgenomen in de CAI (© geopunt)

13188	Lokeren Wolfsakker Landschappelijk bodemonderzoek De landschappelijke boringen toonden aan dat er geen intacte begraven bodemhorizonten aanwezig zijn, waardoor de kans op steentijdsites als zeer laag wordt ingeschat. Verder toonde het onderzoek aan dat de bodem van het terrein reeds is sterke mate vergraven werd. Er werd ook een kwikverontreiniging vastgesteld in de toplaag. Er werd geen verder archeologisch onderzoek geadviseerd
-------	---

	Bron: Acke B., Bracke M., Fonteyn P. 2019. Nota Lokeren Wolfsakker, Verslag van Resultaten, A&B archeologie, Moerbeke-Waas.
22429	<p>Lokeren Heyerstraat-Hoogstraat-Papestraat-Zelebaan-Bakkerstraat-Kramiekstraat-Vierschaarstraat Landschappelijk bodemonderzoek, verkennend booronderzoek, mechanische prospectie</p> <p>Tijdens het booronderzoek werd een goed bewaard B-horizont aangetroffen. Tijdens het verkennend booronderzoek werden geen lithische artefacten aangetroffen. Tijdens het proefsleuvenonderzoek werden voornamelijk sporen te linken aan landbouwactiviteit in de nieuwe tijd aangetroffen.</p> <p>Bron: Gyesbreghts D. 2022. Lokeren – Heyerstraat, Verslag van Resultaten, Bornem.</p>
27236	<p>Lokeren Zelebaan Landschappelijk bodemonderzoek</p> <p>Tijdens het landschappelijk bodemonderzoek werd vastgesteld dat het bodemarchief reeds sterk verstoord was. De kans op archeologische sporensites wordt hierdoor zeer laag geacht. Er werd geen verder onderzoek geadviseerd.</p> <p>Bron: Vergauwe R. 2023. Lokeren Zelebaan, Verslag van Resultaten, Sint-Michiels.</p>

1.3 SYNTHESE FASE BUREAUONDERZOEK

De opdrachtgever plant de afbraak van de bestaande bebouwing en de realisatie van een nieuwbouwproject aan Dijkstraat 17 te Lokeren. Het plangebied heeft een oppervlakte van ca. 15 465 m² en wordt grotendeels ingenomen door bebouwing en verharding. In het zuidoosten is een strook groenzone aanwezig. De aanwezige infrastructuur wordt integraal gesloopt in het kader van de geplande ontwikkeling. Het centrale deel van het plangebied is reeds opgenomen als GGA.

De stad Lokeren is vermoedelijk gegroeid vanuit een nederzetting aan een voorde in de Durme. Het landschap in de ruime omgeving wordt dan ook grotendeels bepaald door de loop van de rivier, haar zijtakken en overstromingsgebied. Het onderzoeksgebied bevindt zich op ruim 3 km ten oosten van het stadscentrum, net ten westen van de gekanaliseerde Beneden-Durme. Op basis van de Quartairgeologische kaart kan afgeleid worden dat het plangebied gelegen is binnen het alluvium van de rivier, de top van het profiel bestaat uit fluviatiele afzettingen van het Holoceen. De bodemkaart geeft daarnaast op het overgrote deel van het plangebied 'opgehoogde gronden' weer. Enkel in de noordoostelijke en zuidoostelijke hoek is een bodem bestaand uit zeer natte klei, zonder profielontwikkeling aangeduid. De randen van deze uitgestrekte wetlands zijn zeer aantrekkelijk voor rondtrekkende jager-verzamelaars aangezien er geprofiteerd kan worden van overlappende biotopen. Voor permanente bewoning of akkerbouw waren deze terreinen weinig geschikt in het verleden. Een blik op het DHMV maakt duidelijk dat het volledige terrein en de belendende percelen significant zijn opgehoogd. Tevens kan aangenomen worden dat de huidige bebouwing reeds op palen is gefundeerd.

De cartografische bronnen geven een landelijke omgeving weer ten oosten van Lokeren waarbij de huidige, ingedijkte loop van de rivier reeds te herkennen is. Op de Ferrariskaart is het plangebied ingekleurd als nat grasland dat doorspekt is met grachten. Het terrein is vrij van bebouwing en dit blijft ook het geval op het 19^e-eeuwse kaartmateriaal. Wel is een weg te bemerken in de zuidwestelijke helft van het terrein. Doorheen de orthofotosequentie is vanaf het beeld van de jaren '80 op te merken dat de omgeving ontwikkeld wordt tot industriezone. Op het beeld van 2000-2003 is de huidige toestand op te merken.

In de ruime omgeving van het plangebied zijn meerdere archeologische vindplaatsen en indicatoren gekend. Ten noordwesten van het plangebied, aan de Eekhoutstraat aan de overzijde van de Durme, werden bij werkzaamheden in de jaren '70 materiële resten uit het neolithicum en ijzertijd gerecupereerd. Daarnaast werden er bewoningssporen en crematiegraven uit de Romeinse periode in kaart gebracht. In de ruimere omgeving werden bij proefsleuvenonderzoeken voornamelijk off-site relicten zoals losliggende kuilen, houtskoolmeilers, grachten en greppels uit de volle middeleeuwen en jongere perioden in kaart gebracht. Verder oostwaarts, op het grondgebied van Zele, werden eveneens meerdere houtskoolmeilers uit de Romeinse periode waargenomen. Bij enkele van de onderzoeken met ingreep in de bodem en een handvol oppervlakteprospecties werden eveneens lithische artefacten gerecupereerd waarvan er enkele gedateerd kunnen worden in het neolithicum. Hoewel de gekende waarden in de omgeving ietwat gefragmenteerd zijn wijzen ze desalniettemin op een doorlopende menselijke aanwezigheid sinds het neolithicum.

Hoewel in de omgeving van het plangebied uitgegaan dient te worden van een trefkans inzake archeologisch erfgoed wordt de kans op kenniswinst bij verder onderzoek als zeer beperkt ingeschat.

BIBLIOGRAFIE

LITERATUUR

Bruggeman J., Quintelier A., Reyens N. 2012. *Archeologische opgraving Lokeren – Markt*, All-Archeo: Bornem.

De Moor G., van de Velde D., 1995. *Toelichting bij de Quartair Geologische Kaart: Kaartblad 14 Lokeren*, Universiteit Gent.

Van Ranst, E. & Sys, C. 2000. *Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen*. Universiteit Gent.

KAARTMATERIAAL

Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden, Graaf de Ferraris [1771-1778]

Atlas der Buurtwegen d.d. 1842

Topografische kaart van Vandermaelen d.d. 1846 – 1854

Popp-kaart d.d. 1842-1879

DIGITALE BRONNEN

www.geopunt.be

<https://dov.vlaanderen.be>

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be>

<https://cartesius.be>

<https://loket.onroerenderfgoed.be>

BIJLAGE

FIGURENLIJST

Figuur 1: Situering projectgebied t.a.v. GRB-basiskaart (© geopunt).....	4
Figuur 2: Situering projectgebied t.a.v. topografische kaart van België (© geopunt)	4
Figuur 3: Aanduiding van de gebieden waar geen archeologie meer te verwachten valt (GGA) op het GRB (© geopunt).....	6
Figuur 4: Situering plangebied t.a.v. meest recente orthofotomozaïek (©Geopunt)	7
Figuur 5: Opzet initiatiefnemer (sloop) t.a.v. meest recente orthofotomozaïek (©Geopunt) ...	8
Figuur 6: Opzet initiatiefnemer t.a.v. meest recente orthofotomozaïek (©Geopunt).	9
Figuur 7: Situering projectgebied t.a.v. de Traditionele Landschappenkaart (© Geopunt).....	11
Figuur 8: Situering projectgebied t.a.v. Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (II) d.d. 2014 (© geopunt)	11
Figuur 9: Situering projectgebied t.a.v. Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (II) d.d. 2014 (© geopunt)	12
Figuur 10: Hoogteverloop NW-ZO	12
Figuur 11: Situering projectgebied t.a.v. Tertiair geologische kaart (© geopunt)	13
Figuur 12: Situering projectgebied t.a.v. Samengestelde Quartairprofieltypekaart Vlaanderen (© geopunt)	13
Figuur 13: Legende type 13c Quartair geologische kaart Vlaanderen (© geopunt).....	14
Figuur 14: Situering projectgebied t.a.v. algemene bodemkaart van België (© geopunt)	14
Figuur 15: Situering projectgebied t.a.v. Ferrariskaart d.d. 1771-1778 (© geopunt).....	17
Figuur 16: Situering projectgebied t.a.v. Ferrariskaart d.d. 1771-1778 (© geopunt).....	17
Figuur 17: Situering projectgebied t.a.v. Atlas der Buurtwegen d.d. 1840 (© geopunt)	18
Figuur 18: Situering projectgebied t.a.v. Vandermaelenkaart d.d. 1846-1854 (© geopunt) ...	18
Figuur 19: Situering projectgebied t.a.v. Poppkaart d.d. 1842-1879 (© geopunt).....	19
Figuur 20: Situering projectgebied t.a.v. orthofotomozaïek d.d. 1971 (© geopunt).....	19
Figuur 21: Situering projectgebied t.a.v. orthofotomozaïek d.d. 1979-1990 (© geopunt).....	20
Figuur 22: Situering projectgebied t.a.v. orthofotomozaïek d.d. 2000-2003 (© geopunt).....	20
Figuur 23: Situering projectgebied t.a.v. orthofotomozaïek d.d. 2005-2007 (© geopunt).....	21
Figuur 24: Situering projectgebied t.a.v. orthofotomozaïek d.d. 2012 (© geopunt).....	21
Figuur 25: Situering projectgebied t.a.v. orthofotomozaïek d.d. 2016 (© geopunt).....	22
Figuur 26: Situering projectgebied t.a.v. orthofotomozaïek d.d. 2022-2023(© geopunt).....	22
Figuur 27: Situering projectgebied op het DHMV met aanduiding van de CAI-polygonen (©Geopunt).	23
Figuur 28: : Situering projectgebied op het DHMV met aanduiding van de nota's nog niet opgenomen in de CAI (© geopunt)	27

CHRONOLOGISCH KADER

